

PROIECTELE DE INVESTIȚII – SURSĂ DE DECIZII ÎN CREȘTEREA ȘI RAȚIONALIZAREA ACTIVITĂȚII ECONOMICE

G. Mazilu, doctorand

Universitatea Tehnică a Moldovei

Existența și prosperarea comunității omenești este în dependență deplină de cantitatea și calitatea bunurilor consumate, ca rezultat al aspirațiilor, doleanțelor și intereselor resimțite, pentru producerea cărora s-au atras și s-au utilizat diverse resurse productive [10, p. 8].

În așa măsură, putem concluziona că fără atragerea diverselor resurse, în funcție de ce dorim, nici despre o satisfacere a trebuințelor înaintate nu poate fi vorba.

Deci, putem admite că nu este acțiune sau activitate în lume, la care să nu se implice un așa „ceva”, ce va contribui la efectuarea acestei activități. Spre exemplu, primirea dejunului (un ceai fierbinte cu zahăr și o tartină cu salam) - ceașca cu ceai, zahărul tos, franzela feliată, salamul feliat și respectiv gata. Însă, nu este așa de simplu cum pare. Se pune întrebarea: Dar cum, cu ce și la ce s-a preparat ceaiul? Dar de unde s-a luat zahărul? Dar cu ce s-a feliat și pe ce franzela și salamul? Dar la ce s-a luat dejunul?

După cum vedem, totul este mai complicat și compus. Spre exemplu, la întrebarea pusă mai sus, răspundem: prepararea ceaiului fierbinte – apa potabilă, cainicul, aragazul, infuzia, ceașca pentru consumare, chibritele ... ; zahărul tos – cupa pentru păstrarea lui, lingurița pentru punerea lui și amestecarea ceaiului...; franzela și salamul feliat – cuțit, fund... ; primirea nemijlocită a dejunului – la masa de bucătărie cu iluminarea necesară și respectiv nu este gata...?

În așa fel putem concluziona că, numai prin implicarea a așa „ceva” a fost realizată acțiunea, prin care a fost satisfăcută nevoia (fiziologică) dorită.

Deci, lanțul resurselor utilizate se impune de bunul/grupa de bunuri sau totalul bunurilor cerute și este redat de un anumit circuit economic, care se pornește de la, pentru toți cei ce participă la el, ceva inițial. După cum vedem, totul este mai complicat și compus și reiese că, pentru a putea face „ceva”, trebuie să o începi de la „ceva”.

Dar pentru a putea iniția o afacere trebuie să alocăm anumite resurse inițial, care apoi prin combinarea altor resurse să obținem „ceva”

rezultate (nevoile satisfăcute prin producția primită și satisfacția maximă prin atingerea așteptărilor dorite).

Alocarea anumitor resurse trebuie să fie primit ca un *proces de investire*, care are un anumit scop final, și anume obținerea de anumite efecte, prin care se satisfac:

- ◆ *nevoile consumatorilor*, prin primirea bunurilor comandate și

- ◆ *nevoile producătorilor*, adică a celor ce a inițiat afacerea, prin primirea anumitor profituri, din oferirea bunurilor comandate de consumatori.

Resursele alocate în procesul de investire trebuie să fie primite ca *investiții*.

Deci, investițiile pot fi privite:

- ⇒ *în primul rând*, ca un proces, formând procesul investițional;

- ⇒ *în al doilea rând*, ca o resursă (cheltuială) de tip avansat, în sensul ca este utilizată în prezent și va duce la obținerea de efecte viitoare.

După cum vedem, investițiile ca categorie economică cunosc o diversitate de noțiuni și definiții, respectiv forme de manifestare.

Însă, după cum cunoaștem, în procesul activității economice unele resurse economice ce uzează/amortizează/epuizează și respectiv, necesită implicarea unor noi resurse pentru întreținerea celor existente și restabilirea totală a celor excluse în funcție de uzura fizică totală și morală, unde de la plasarea lor se contribuie la perpetuarea activității economice.

Din alt punct de vedere, gusturile consumatorilor se diversifică, ceea ce duce la diversificarea bunurilor ce vor fi oferite, în funcție de satisfacerea cât mai amplă a cerințelor, ce va conduce la implicarea unor noi resurse pentru reutilizarea și modernizarea, perfecționarea celor existente sau crearea altor noi.

O altă viziune constă în aceea că, resursele cresc mai lent, decât nevoile, adică nu toate nevoile pot fi satisfăcute, deoarece resursele sunt insuficiente, de aceea se necesită anumite resurse ce vor contribui la modernizarea, perfecționarea celor existente, pentru economisirea resurselor existente necesare cererii.

În funcție de aceste momente, se impune diversificarea investițiilor în raport cu rolul, utilitatea și destinația lor, ce se redau ca proiecte de investiții impuse de deciziile manageriale orientate spre dezvoltarea efectivă și eficientă a oricărei activități economice; spre asigurarea vitalității întreprinderii, competitivității ei în viitor; spre ameliorarea poziției pe piață; spre asigurarea unei situații stabile pe piața ne ordinară și plină de competiții; spre adaptarea întreprinderii la mediul exterior.

Din cele menționate, putem admite că *proiectele de investiții* sunt complexul de măsuri și acțiuni privind investirea capitalului în diverse domenii și activități specifice ale sistemului de producție în scopul majorării lui, *în scopul obținerii de profituri*.

În practica economică se divizează în mod convențional cinci categorii de proiecte de investiții:

1. *producția nouă sau extinderea pieței producției existente*,

2. *înlocuirea utilajului sau construcțiilor speciale*;

3. *lucrările de cercetări științifice și de experimentare-proiectare*;

4. *alte investiții* – proiecte, ce nu se încadrează în esența primelor trei proiecte;

5. *diverse* – aducerea mărfurilor în concordanță cu standardele ecologice sau dezvoltarea activității serviciului de control asupra poluării mediului înconjurător.

Este de menționat că, în funcție de tratarea managerială și strategică a investițiilor, pe lângă cea economică și contabilă, se disting două tipuri generale de proiecte de investiții:

1. investiții de creștere;

2. investiții de raționalizare.

⇒ *Investițiile de creștere* – scopul investițiilor de creștere constă în mărirea capacității de producție. Aceste investiții se referă la diverse posibilități de lărgire a activității întreprinderii, amplificarea nemijlocită a volumelor producției, însușirea noilor tipuri de produse, diversificarea producției în funcție de dezvoltarea noilor tipuri de activități. Prin realizarea acestor proiecte orice întreprindere își poate asigura atât o creștere internă – nu se prevede modificarea structurii existente, cât și externă – se prevede modificarea sistemului de producție existent. Este de menționat că, investițiile de creștere se delimitează în fizice/materiale – clădiri, mașini, utilaje; nemateriale – patente, publicitate; și financiare – acțiuni.

⇒ *Investiții de raționalizare* – scopul investițiilor de raționalizare constă în diminuarea consumurilor, în funcție de creșterea productivității

muncii și randamentului mijloacelor de producție, diminuării consumurilor constante și diminuarea riscurilor, în funcție de diversificarea furnizorilor. Aceste investiții se referă la diverse posibilități de reducere a consumurilor prin modernizarea procesului de producție, în vederea economisirii resurselor materiale și umane; de reducere a riscurilor prin diversificarea surselor de aprovizionare, fiabilitatea furnizorilor. Investițiile de raționalizare se delimitează în fizice/materiale – clădiri, mașini, utilaje, stocuri; nemateriale – programe informatice.

Ce ține de mijloacele necesare de atingere a scopurilor, în funcție de aceste două proiecte generale de investiții, ele sunt diferite după destinație și după utilitate. Vorbind de investițiile de creștere, scopul lor se atinge prin investirea în capacități de producție, prin lansarea unui nou tip de produs sau serviciu, prin înnoirea sortimentului de producție a întreprinderilor, prin retragerea investiției dintr-un sector, activitate nerentabile și reinvestirea în altul sau alte activități profitabile (deinvestiție). Iar la investițiile de raționalizare, scopul lor se asigură prin substituirea capital/muncă, prin înlocuirea utilajului vechi, prin modernizarea procesului de producție, prin flexibilitatea producției.

Un moment interesant este că, uneori aceste proiecte sunt greu de identificat, deoarece și cele de creștere, și cele de raționalizare, prevăd de la implementarea lor, reducerea consumurilor.

După cum am menționat, investirea în prezent a mijloacelor bănești este determinată de obținerea profitului în viitor, de aceea un rol de seamă în atingerea acestui scop final îl are pronosticarea fluxurilor bănești de la exercitarea investițiilor.

Pentru a planifica fluxurile bănești pentru:

⇒ *investițiile de creștere* – orice manager și strateg trebuie să ia în calcul durata proiectului, în funcție de uzura morală determinată de tendințele de dezvoltare a progresului tehnic, situația economică și de concurență pe piață, incertitudinea declanșării proiectului, intensitatea modificării mediului exterior al întreprinderii;

⇒ *investițiile de raționalizare* – trebuie să se ia în considerație situația economică a întreprinderii, incertitudinea, în funcție de dezvoltarea progresului tehnic, ce va conduce la uzura morală a mijloacelor noi puse în funcțiune, în dependență de tehnologiile aplicate noi.

Este de menționat că la proiectele de raționalizare, aceste fluxuri pot fi calculate într-o oarecare măsură mai exact chiar la începutul proiectului de investiții, pe când la cele de creștere acest lucru este mai dificil și alt moment este că, la

cele de raționalizare însăși valorile viitoare pot fi calculate mai exact în comparație cu proiectele de creștere și momentul dificultății sunt riscurile.

Din cele menționate, este de constatat că implementarea unuia sau altui proiect de investiții, în funcție de scopul stabilit și așteptările urmărite, depinde de deciziile managerilor în urma analizei detaliate a situației concrete și în baza unei analize strategice, dacă vorbim de proiectele de creștere.

Deci, după cum vedem, pentru asigurarea competitivității, orice agent economic exercită anumite investiții, redate prin diverse surse monetare și/sau reale, interne și/sau internaționale.

După cum am observat și ce trebuie de luat în seamă, că investițiile sunt factorul de bază în redresarea și ameliorarea situației întreprinderii, în asigurarea unei stabilități economico-financiare și a unei poziții competitive pe piață.

Iar în cele din urmă, profitabilitatea și rentabilitatea întreprinderii, vitalitatea întreprinderii și perpetuarea ei depind, în mare măsură:

- ⇒ de deciziile investiționale curente (luate la momentul de față),
- ⇒ de politica investițională exercitată,
- ⇒ de efectivul declanșării procesului investițional,
- ⇒ de înțelegerea elementelor unui proiect de investiții.

Bibliografie

1. **Nederița A. ș. a.** *Contabilitate managerială. Ghid practico-didactic.* Chișinău: ACAP, 2000. 264 p.
2. **Gogoneață C., Gogoneață A.** *Economie politică – teorie micro și macroeconomică, politici economice.* București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A., 1995. 204 p.
3. **Sârbu I.** *Managementul întreprinderii.* Sibiu: Editura Alma-Mater, 2003. 176 p.
4. **Belostecinic G.** *Concurență. Marketing. Competitivitate.* Chișinău: Complexul Editorial-poligrafic al ASEM, 1999.
5. **Ciornăi N., Blaj I.** *Economia firmelor contemporane.* Chișinău: Prut internațional, 2003. 311 p.
6. **Cojuhari A., Manole T., Grunzu T.** *Teorie economică.* Chișinău: Editura U.T.M., 2004. p. 252
7. **Nicolescu O.** *Strategii manageriale de firmă.* București: Editura Economică, 2000. 575 p.
8. **Cojuhari A., Umanef V.** *Bazele teoriei economice.* Chișinău: Editura Universitas, 1993. 226 p.

9. **Pârvu F.** *Costuri și fundamentarea deciziilor.* București: Editura Economică, 1999. 175 p.

10. **Deliu A.** *Reducerea costurilor și sporirea competitivității producției la întreprinderile industriei de tutun. Teză de doctor în economie.* Chișinău, 2008.

11. <http://www.google.com/>.

12. <http://www.ase.ro/>.